

pridjal: „Jest sim tudi cucek!“ Da si ta č. g. župnik vsled agitacijske gonje takšni primerek dovoli, to je pa že za nas farane sramotno! Toraj je imela le prav neka tukajšna gospa, ko se je izjavila, da k prejšnjim gospodom je rada hodila k spovedi, k tema dvema pa že ne gre, ker sta spovedi bolj potrebna kot ona sama. Ni čuda, da vera in spoštovanje do duhovnikov peša. Vsled te farske gonje in agitacije je bil dne 16. decembra za župana izvoljen posestnik Boser; sicer nimamo nič zoper župana, pa toliko rečemo, da tako hvalisana „zmaga“ ni bila častna, kakor se dopisnik v „Slov. Gospodarju“ hvali, ampak sramotna, in da občinski gospodarstvo, ako bode pod vodstvom č. g. župnika, kateri je tudi odbornik, ne bode dobro gospodarilo. Za vzgled nam je tukajšni cerkveni konkurenčni odbor, ki se je pod vodstvom klerikalizma pri cerkvenem popravilu tako neumno zagospodaril, da je posestnik Filej (ki je bil načelnik) že naprej videl nesrečni polom in je svoje posestvo hčeri izročil. Matevž Majcen iz Polž, Pongrac Veber od sv. Mihela in Javornik iz Dolgegora, so morali pa v svoje žepe seči in založiti vsaki po 4.000 K, sicer bi jim bila posestva prodana. Ti posestniki pod vodstvom č. g. župnika so tudi pri raznih denarnih zavodih za posojilo brezuspšno prosjajali, pa le eden zavod je njih prošnji ugodil s tem pogojem, da ako č. g. župnik župnijski pečat seboj prinese; (kadars se stvar konča o računih in o izidu plačila, bomo še v „Štajercu“ zatrobili). Mi bomo skrbeli, da bodo novi klerikalni županski organi vsled slabega lahkomišljenega gospodarstva tudi v svoje žepe segli!

Polenshak. Dragi „Štajerc“! Gotovo ne veš, kaj je največji greh? Tudi mi smo to šele zdaj ob adventni spovedi od g. župnika Podplatnika izvedeli. Spoved je bila pri nas zelo lahka. Drugega fajmošter ni vprašal: koga si volil, ali bereš „Štajerca“, ali si „živio Ploj“ kričal? Nekega moža je tako vprašal in ko je ta odgovoril, da ni čital „Štajerca“, da ni volil Ploja in tudi ni takrat „živio Ploj“ vpil, temveč da je takrat doma svojo kravo pasil, — pove mu župnik, da je to največji greh na svetu. Istotako se je godilo ženskam. Ker je neka žena, ko jo je njen vujec obiskal, mu postregla s kruhom in vinom, napadel jo je hudo, češ da se ne zna spovedovati in da „fehta.“ No, g. Podplatnik, mi pa vprašamo, kdo je tisti, ki največ „fehta“, ki nima nikdar polnega žaklja? Siromak se sramuje prositi; in Vi, g. Podplatnik? Pa še nekaj Vam na uho zašepetamo: Naš mežnar bukov — holt! — Bonkof Tone bo v kratkem oče postal; do te časti mu pomaga pobožna devica. Bog požegnaj! Farani.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

V gospodarski premislek!

Piše: Aloizij Križanič, Vel. Nedelja.

Časi v katerih živimo, so resni. Vsak se peha za svoj obstanek. Ta pojde v tovarno, da si nekoliko prisluži, drugi zopet prične postransko obrt, tretji se ubija na vse mogoče načine s poljedelstvom, živinorejo, vino- in sadjerejo, četrti si spet omisli kak gospodarski stroj, ki bi mu naj olajšal delo in znižal stroške sedaj tako dragih delavcev.

Toda delavec se navadno pritožuje, da ne shaja, dasiravno dnevno eno do dve kioni zasluži, ker tudi toliko izda; vse je drago, govori; pri večjem kmetu ima »podkoruzo« ali »podkrompir« za gotove težake, kar se mu spet drago vidi; tam prevzame košnjo, krčenje, rigolanja, spet drago. Dobro! Zemlja, ki si jo za težake vzela, je stala prej rečem dvanaest težakov, in tudi danes dvanajst; v delu je torej eno in isto; ako pa misliš, da je težak stal trideset krajcarjev pred deset leti, stane sedaj gotovo eno krono ali več in se težak isto zaračuni, ko nekda; če se pa za denar dela, je isti podvojen. Ne pomisli pa, da je obleka, petrolej, pijača, in drugo se zelo podražilo, kmetski pridelek pa ne, ali le v neznahtni meri. Pijačo ali meso kupiš v prodajalni in je isto vsaj enkrat če ne več podraženo; kmet isto prodaja daleč pod polovično ceno, ter je vzrok draginje iskati naravnost le v veleobrti, torej pri kapitalizmu, o katerem kmet ni v dotiki. Kmet pa plačuje in dela kolikor mogoče sam ko črna živina, da se še za silo vzdržuje; ali gorje mu, ako mu živina ali polje se uniči, tedaj pa se vzame posojilo ali bobeni!

Kmet, plačaj, besede ne zini, drugače poje bobeni! K večjem, da smeš klobuk z glave sneti in ponižno pod pazduho ga žmikati. Ko pripeljaš svoje blago na sejem, se ti plačuje kod neka nepotrebna stvar. Potrebne ga pa vendar vsak. Tvoja živina, tvoja mrva ali seno, tvoj žitni pridelek, vse, vse kar imaš na prodaj, je slabotno in drago, le lepo in ceno se hoče kupiti. Nihče ne vpraša, koliko stane obdelovanje celega leta za eno kulturo ali če so okoliščine za dobavo tega ali onega predmeta ugodne.

Vpoštevaj torej, da je hvalevredno, ako se uresniči tako zaželjena, nad vse potrebna naprava, — kakor je velikansko nameravano električno podjetje na Dravskem polju v pujskem okraju — ki bo v obilni meri povzdignila, da bodo naši sadeži tenejši in dražji, in kar se bo tudi bolj za nje povpraševalo, ker bomo s to napravo še bolj s svetom v dotiki; na drugi strani pa se bo dal marsikak krajcar zaslužiti pri podjetju samem, tako delavec kakor kmet, da bo obema olajšano in pomagano obema bodisi v življenjskem ali drugem oziru. Pomagano bode tudi gledč pomanjkanja delavcev, ko bo lahko si vsak repo, slamo, seno zrezal; geal bo si mlatilni stroj, trijer za čiščenje zrnja, mlin, brās, vodo v hišo, v hleve, gnojnico v sod ali v vrt, šivalne stroje, žage, tudi vozove, pluge, itd. Luč pa, kako varna da je proti ognju in svetla, vsak čas in kraj pri kmetiji, ter se bodejo na tak način delavci lahko pri kmetiji pogrešali, ker bode stroj za malo ceno to opravil, kar danes zelo drago pride v obliki delavcev. Delavci sami pa bodo vsak čas pri podjetju si zaslužili in ne silili v tujino, ko se to danes dogaja. In če rečem, da se bodejo naša zemljišča še zelo, zelo bolj obdatila v nekih letih, ker naša mamica vlada potrebuje vedno več denarja; in kje ga spet drugod najti, ko le pri kmetu, ki že komaj svojo družino s fižolom in lukom glada varuje, toda ti plačaj, vzemi kjer hočeš in molči! Le poglej, kolikokrat in tudi zdaj, se snuje postave, ki ti lahko napove da ti nisi posestnik ampak nekdo drug, medtem ko naši poslanci delajo rajši politiko (zagrizeno strankarstvo) ter se bavijo le z napisi na javnih poslopih, kjer se reče »hier«, raje kakor da bi naše interese varovali! Ti poslanci s tem dokažejo, da niso za ljudstvo. Zato pa ti kličem, kmet, pomagaj si sam, ker si zapuščen!

Pomisli, da se vsak stan združuje in organizuje; eden sam je slaboten, družba je pa moč. Toda vsak se boji ko hudič križa, da bi bil v kmetijski podružnici, ker to navadno gospod župnik zanikajo, ker je treba par nemških besedi zgovoriti ali zapisati. Nemška beseda

je pa žeganim in prvakom »hudič«, ki drži na verigi vsakega, kdor nemški ume. Slovenski jezik, le ta se naj govori, drugo nič! Nemški naj govornimo samo mi gospodje, da nas ta neumni kmet, ki je samo v prvaško šolo hodil, ne bo razumel, ko bomo ga mi cigani in mu kožo čez ušesa vlekli. Primerno bomo mu že postavo pustili uredati, da bo plačeval, da bo kar črn postal, in tedaj se mu ne bode zljubilo več proti nam prvakom in nam, prvim za Bogom na svetu, nam blagoslovljenim gospodom, postopati, in potem se lahko mi prvaški advokati smeji. Mi žeganji bomo pa naslikali hudiča tako lepo, kakor še ga nihče ni videl, roge bode imel take, kakor »trejak telec«, in če bo le z enim zmigal, bode plah kmet kar z vozom polne vreče žita peljal v farovž, ter bode s tem rešen pekelnih žig, odpuščen bode mu grehi, če je gospodu primerno povedal, če bo le mastno plačal. Pa le tiho bodi, besede ne zini, pl.čaj...

Kaj ti je torej storiti? Kmetijska družba je za postavodajo moč, ki te lahko sigurno brani proti izkoriščevalcem, zatorej vsi k nje, da se bo reklo: eden govori v imenu 100.000...

Da boš lažje izhajal, poprimi se z veseljem novih naprav, ki bo ti jih nudila električna sila, ki se uresničuje tukaj pod imenom »Poetovia«, ki sem jo zgoraj nekaj navedel. Bodi prepričan, da le v znanosti in združitvi je moč, in le tedaj ti pomaga tudi Bog. Če so druge države zaslovene in so v stanu, sem k nam dosti bolj cenejšo blago postaviti, to dosegel je z znanostjo in modernim napredkom svojega obdelovanja potom naravnih moči, ki je Bog jo kot znanost kmetu podaril in to je elektrika, trikrat cenejša od vsake druge sile, posebno pa pri malem obratu kmetije. Hvalimo torej svojega Boga za ta veliki dar božji, ki se nam sedaj nudi. Delajmo vsi za enega, vsak za vse!

Novice.

Prisrčno zahvalo za mnogoštevilna nam došla voščila ob praznikih in novem letu. Nemogoče nam je, vsakemu se posebej zahvaliti; zato storimo to tem potom skupno. Dal Bog, da bi nam vsem prineslo novo leto mnogo lepega in srečnega! — V Ptuj, 2. I. 1912. — Uredništvo in upravnštvo „Štajerca“.

10 zapovedi za dopisnike. Cenjenim prijateljem, ki nam dopisujejo, se ob začetku novega leta prisrčno zahvaljujemo. Obenem pa jih prosimo, da se naj pri dopisovanju zlasti sledečih nujnih navodil držijo: — 1. Kar hočeš „Štajercu“ naznaniti, piši hitro in odpošlji takoj. Mi ne moremo in ne smemo šele za drugimi listi capljati. Hitro poročanje je potrebno in sicer neobhodno potrebno! — 2. Dopisi naj bodejo kratki; s tem si prihraniš sam sebi in uredniku mnogo časa. Poročaj vedno le resnico, ki se da tudi pred sodnijo dokazati, to pa kolikor mogoče kratko. Dolge dopise ne more tedenski list sprejemati. — 3. Piši jasno in čitljivo. Nikdo ne ve, koliko dela napravijo uredniku slabo pisani dopisi. Vedno piši s tinto in pazi zlasti, da je številke in imena lahko čitati! — 4. Nikdar ne piši „včeraj“ ali „danes“, temveč vedno datum dneva. — 5. Imena ali številko, sploh pa najbolje vsako besedo, ne korigiraj in ne popravlja. Ako si jo napačno napisal, prečrtaj jo in napiši poleg pravilno. — 6. Nikdar ne piši na obe strani papirja, temveč vedno le na eno stran. To je potrebno z ozirom na delo v tiskarni. — 7. Vsakemu dopisu dodaj tvoje ime in tvoj naslov. Urednik te nikdar ne bode izdal. Ali on mora vedeti, s kom ima opraviti, ker nosi pred sodnijo in povsod odgovornost za tvoj dopis. — 8. Ne bodi takoj razžaljen, ako uredništvo tega ali onega dopisa ne sprejme. Gotovo ima v tem slučaju vzrok za to. Morda je dopis premalo stvaren, brezpomemben, oseben ali tožljiv. To pravico moraš že uredniku pripustiti, kajti list ni hlev, v katerega bi smel vsakdo svoje živinče postaviti. — 9. Ako hočeš pismeni odgovor, dodati moraš pismu znamko za odgovor. — 10. Nepodpisani dopisi romajo brez razlike v koš...

Leto 1912 je pristopno leto in šteje torej 366 dni. Zlata številka je 13, nedeljska črka GL, epakti XI, solnčni cirkel 17. Vladujoči planet je solnce. Sodi se, da bode to leto jako toplo. Predpust traja 45 dni, torej več kot 6 tednov. Pepelnica pade na 21. februarja, Velikanoč na 7. aprila, Binkošti na 26. maja. Solnce bode dvakrat in luna istotako dvakrat mrknila. Pri nas se bode zamoglo opazovati le prvo solnčno mrknjenje dnè 17. aprila in prvo lunino dnè 1. in 2. aprila. Po stoletnem kalendarju imeli bomo januarja in februarja javno, mrzlo vreme, marca in aprila meglo in dež,

Od vojske.

Durch die Italiener füsilierte kriegsgefangene Araber.

Naša slika kaže krvav prizor iz tripoličanskega bojišča. V ospredju vidimo kup mrličov na smrt obsojenih in postreljenih Arabcev. V ozadju pa je opaziti odhaja-

joče italijanske vojske, ki so smrtno sodbo nad nesrečnimi domačini izvršili.

maja in junija hude nevihte, julija in avgusta suho, jako vročo vreme, septembra in oktobra oblačeno, novembra in decembra pa hladno vreme. Splošno se sodi, da stojimo pred celo vrsto suhih in vročih let.

Srečna dežela je otok Island. V tej deželi se od leta 1828 do 1892, torej tekom 64 let, ni zgodil noben zločin. V celi državi, ki meri 1.871 kvadratnih milj, imajo le dva policajca in nobene ječe. Tako naj bi bilo povsod in mnogo denarja bi se dalo porabiti v druge, človeštvu primernejše namene.

Pozor! Opozarjamo tiste, ki niso pri vojakih služili in morajo vsled tega vojaško takse plačati, da se morajo glasom postavte pri oni občini oglasiti, v kateri so 1. januarja stanovali. Vsakdo mora to storiti, kèr zapade drugače kazni!

Novoletno voščilo — greh. Danes so novoletna voščila splošno navadna, ali svoj čas so veljala kot hudi greh. Sv. Ambrozij pravi, da je „nesramno“ babjeverje, ako se smatra 1. januarja za začetek leta, ko „vendar novo leto vsaki dan prične.“ Papež Čaharij je voščilo strogo prepovedal in cerkveni koncil v Rouenu je rekel, da je gratuliranje „nezvesta slabost.“ Kdor bi ta „greh“ storil, naj bi se pol leta, duhovnik pa eno leto dolgo pokoril. Šele pozneje se je tudi cerkev navadila novoletnih voščil.

Ozdravljenje kuge na gobih in parkljih? Ta grozovita bolezen, ki je v zadnjih časih tudi v naših krajih toliko škode napravila, bila je skoraj nevzdravljiva. Zdaj pa je predaval profesor Hofmann na živinozdravniški visoki šoli v Stuttgartu o svojem novem načinu zdravljenja te bolezni. Pravi, da je dosegel s svojim zdravljenjem naravnost krasne uspehe. V nekem hlevu je tekom 24 ur vse obolele živali ozdravil. V nekem drugem hlevu je stalo 116 krav; tekom enega tedna ni bila niti ena več bolana. Tudi pri teletih in svinjah je baje take uspehe dosegel. Hofmanovo sredstvo se bode seveda šele natanko znanstveno preizkusilo, predno se izroči javni porabi.

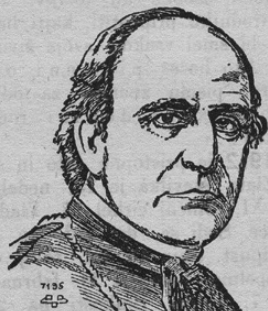
Hitrost telegrama je hotel preiskusiti urednik ameriškega lista „Times“. Oddal je torej telegram okoli celega sveta; telegram je obstojal iz 9 besed, ki so njegov namen označile. Iz New Yorka oddalo se je telegram v Honolulu, potem v Manilo, nadalje v Hongkong, Singapore in Bombay; od tukaj je letel telegram v Suez, potem v Gibraltar in od tam zopet nazaj v Novi York. Tako je preletel torej telegram celi svet, to pa v 16 1/2 minutah. Iz tega se razvidi velikansko hitrost in velikanski pomen elektrike sploh.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Naš Miha Brenčič ga je glasom poročil slovensko-narodnih listov grozovito polomil. Mož presega danes vso državno zbornico v — duhovitosti. Ves svet se drži za trebuh, ako čuje ime Mihčeta. Je res žalostno, da avstrijski državniki že davno niso našli zmožnosti Brenčiča; poklicali bi ga bili že davno iz spuhelske žrebčarne na cesarski Dunaj; tam bi bil Miha že

Škof Ketteler.

Te dni praznujejo nemški katoličani 100 letnico rojstva škofa Viljema Emanuel Ketteler. Bil je eden naj-

Wilhelm Emanuel Freiherr von Ketteler.
Zum 100. Geburtstage am 25. Dezember.

znamenitejših učenjakov katoliškega sveta in duševni ustanovitelj krščansko-socialnega gibanja. Umril je l. 1877. Moderni klerikalizem mu ima mnogo zahvaliti.

davno finančni minister postal in vse revščine ter bede avstrijskih narodov bi bilo konec. . . Stvar je sledeča: Miha iz Spuhelj je čital v listih, da je draginja na Avstrijskem vedno neznošnejša in vsled tega revščina vedno hujša. In Miha je pričel tuhtati in tuhtati, da ga je glava bolela. Spomnil se je tistega „Serenissima“, ki je slišal o lačnih ljudeh in je ravnodušno vprašal: Ja, zakaj pa ti lačni ljudje ne jedo?... In pri tem tuhtanju je prišel Miha do prepričanja, da manjka pri nas — denarja. Res, denarja manjka! Seveda manjka denarja — nekaterim; drugi pa imajo zopet preveč denarja. Rotšildu ne manjka denarja, Figovem Tončetu pa. Ali Miha pravi: denarja je sploh premalo. In zato je predlagal v državni zbornici, da naj se pusti za 20 milijonov novega denarja izdelati. S tem — je rekel modrijan iz Spuhelj — bodedo imeli dosti denarja in nobene revščine ne bode več. . . Tako jo je iztuhtal Miha in zdaj se mu nehvaležni svet smeji, da bi mu skoraj trebuh počil. . . Mi pa pravimo: še par takih modrih predlogov in Brenčičeva slava bode zaslovela po celem svetu. Škoda Brenčičeve glave za vsak dan. . .

Novo orožniško postajo, obstoječo iz 3 mož, so urednili z novim letom v Mali Nedelji pri Ljutomerju.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 16. januarja v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni. Dne 17. januarja v Tilmiču**, okr. Lipnica; v Kapeli**, okr. Brežice; v Petrovčah**, okr. Celje; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje. Dne 18. januarja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (sejem z rogatino). Dne 19. januarja sejem z malo klavno živino v mestu Gradcu. Dne 20. januarja v Ernovžu**, okr. Lipnica; v Brežicah (svinjski sejem). Dne 22. januarja v Mozirju**, okr. Gornjigrad; v Marenbergu**, na Teharjih**, okr. Celje. Dne 23. januarja v Ormožu (sejem s ščetinarji). Dne 24. januarja na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v mestu Mariboru*. Dne 25. januarja v Lipnici*, v Studencih, okr. Slov. Bistrica; v Koprivnici**, okr. Kozje; v Artičah**, okr. Brežice; v Slovenjem Gradcu**, na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (sejem z rogatino). Dne 26. januarja v mestu Gradcu (sejem z malo klavno živino). Dne 27. januarja v Brežicah (svinjski sejem). Dne 29. januarja v Rajhenburgu, okr. Sevnica.

Tečaj za kletarstvo priredi deželna sadjarska in vinogradniška šola v Mariboru od 22. do 27. januarja t. l. Nadaljne pogoje se razvidi iz inzerata današnje številke.

Najdo se je v trgovini bratov Slawitsch v Ptuj denarno svoto. Kdor jo je izgubil, naj se tam oglasi.

Popravek. Poročali smo v zadnji številki o nezgodi, ki se je zgodila v Radbachu pri Mariboru. Ponesrečenec pa se ne piše Ronssy, marveč Anton Gasser in je bil jako pridn ter pošten človek.

25 letnico službovanja praznoval je v Celju policijski stražmojster g. Fr. Mahr. Čestitamo!

Vlomili so tatovi v pisarno notarja F. Strafella v Rogatcu in ukradli nekaj čez 50 kron.

Divjak. Branjevec Kosiker v Libojah streljal je v pijanosti na svojo ženo. K sreči je ni zadel. Sosedo so mu revolver vzeli. Iz jeze prišel je na sveti večer k tem sosedom in je z revolverjem ter nožem napadel dekle Sevšek. Divjaka so orožniki oddali sodnji.

Zmrznila je dekla Cecilija Polančič župnika Hotnika v Olimju. Šla je zvečer k svinjam gledati in padla v jamo z apnom. Ni si mogla več iz jame pomagati. 7 ur je v nje ležala. O 4. uri zjutraj je šel fajmošter gledati, ker se mu je zdelo, da je ponoči jokanje slišal. Našel je dekle mrtvo v apnu. Hitro došli zdravnik je le še smrt konstatiral.

Požar. V sv. Duhu pri Ločah je pogorela hiša posestnika Joh. Zdolšek. Istotako je zgorel svinjak. Škode je za 3.000 K, nesrečni posestnik pa je komaj za 900 K zavarovan. Po-

zarniki in domačini so preprečili, da bi se ogenj razširil. Sodi se, da je nekdo nalašč zažgal.

Sam obstrelil se je v Mariboru mesarski pomočnik Jos. Turner. Igral se je v postelji z revolverjem, strel je počil in Turnerja je kroglja na nogi težko ranila.

Maščevanje. Med hlapcem Jurakom v Bistrici pri Kozjem in njegovim svakom Uršičom vlada že dalje časa sovražstvo. Te dni vsilil je Jurak v Uršičevo klet in razbil sod, tako da je izteklo 120 litrov vina. Nadalje je izvalil kamen iz preše, ki tehta 800 kg skozi gorice čez grič, kar je napravilo raznim posestnikom mnogo škode. Istotako je razbil prešo svoje matere in zvalil dva polna soda čez grič. Skupne škode je napravil čez 1000 K.

V pretepu dobil je fant Peter Golavšek iz Migojnice pri Grižah tako težke poškodbe na glavi, da so ga smrtnovarno ranjenega v bolnišnico odpeljali. Ranil ga je hlapec Goršek.

Na „ofcet“ streljal je v Mihalovici fant Andrej Gerjevič. Zadel je s šrotom več oseb. Naznanili so ga sodnji.

Zahrbtni napad. Ko sta šla brata Janez in Leopold Zavski v Javorju pri Slivnici k svojemu bratu, napadli so ju trije fantje z nožmi in poleni in so tudi nanje streljali. Oba brata sta težko ranjena. Surovi napadalcu so fanti Alojz Doberšek in Anton Seničar. Orožniki so ju že zaprli.

Kravo ukrasti je hotel nekdo pri posestniku Serbecu pri Kozjem. Ali hlapec je tata pregnal, ki je potem čez hrvatsko mejo zbežal.

Ženo ugriznil je posestnik Vtič v Sitežu pri Ptuj. Skregal se je namreč s svojo ženko, a nakrat ji je en prst pregriznil. Zato je bil obsojen na 2 meseca ječe.

Očetu uho iztrgal je Matija Rojko v Jiršovcih. Surovi sin bil je na 6 tednov zapora obsojen.

Iz Koroškega.

Korošci! Tudi na vas se obračamo ob priliki novega leta in vas prosimo, da v blagor ljudstva naše podjetje podpirate. Lažnjivi „Š Mir“ in z njim vsi drugi prvaški listi imajo vendar edini namen, da bi kmeta poneemili in za veleizdajalsko, protikoroško gonjo izrabljali. Naš „Štajerc“ pa kot neodvisni list kmetov, obrtnikov in delavcev, ne dela take „politike“, temveč hoče le gospodarstvo ljudstva izboljšati. Zato smo prepričani, da bodedo na Koroškem z novim letom na stotine novih odjemalcev, prijateljev in naročnikov pridobili. Potem nam bode tudi mogoče, da žrtvujemo več prostora za koroške razmere. . . Torej vsi na delo! Nabirajte novih naročnikov, — vsakdo naj vsaj enega novega naročnika pridobi in uspeh bode krasen!

Čenjene dopisnike na Koroškem prosimo, da nam ostanejo tudi v novem letu zvesti in da s pridnim, hitrim ter natančnim poročanjem napredni stvari pomagajo. Delajmo skupno in zmaga bode naša!

Koroška visoka duhovščina ni napravila edino s svojo „centralkaso“ bankerot, katerega mora lahkoverno kmetško ljudstvo plačati. Napravila je bankerot tudi v moraličnem oziru. Dokaz so razne tožbe z visokimi duhovniki, sledeče iz žalostnega poloma. Banka Joh. Suppan v Celovcu je moralna n. p. opata v Tanzenbergu dr. Bonifaca M. Ecker in prejšnjega nadškofa dr. Jos. Kahna tožiti. Opat je namreč svoj čas za klerikalna sleparska podjetja podpisaval menice (Wechsel) v jako visokih svotah. Za vsako svoto je stal ta po-božni gospod dober. A ko so klerikalna podjetja propadla in se je banka na opata kot žirenta obrnila, rekel je nakrat, da je — menih in da kot menih ne sme ničesar imeti, da je torej vbog kot cerkvena miš. Vsak pametni človek mora priznati, da je opat dr. Ecker izvršil navadno sleparijo, za katero bi moral priti v kriminal. Ako res nima in ne sme imeti premoženja, potem tudi ne sme „dober“ stati za stotisoče kron. . . Istotako stoji stvar s prejšnjim škofom Kahnom. Tudi ta je za goljufiva klerikalna podjetja „dober“ stal, tudi ta je podpisaval menice. Ko je po polomu banka od njega zahtevala denar, pa nakrat ni hotel nič vedeti. Zastopal ga je seveda v jezovitizmu izučeni prvaški dr. Brejc. Banka je imela

pismo v roki, ki ga je v imenu škofa spisal njegov duhovniški tajnik dr. Ehrlich (!); v tem pismu se je priznalo, da ima škof za 100.000 K jamstvo. Ali pred sodnijo je pošteni Ehrlich nakrat prisegel, da je dotično pismo sam brez vednosti škofa spisal, in na tej podlagi se hoče bankerotni škof plačilu odtegniti. Res, to špekulantovstvo politične visoke duhovščine na Koroškem je podobno najnusnejšemu „Hochstaplerstvu“. Da v takih razmerah „vera peša“, je pač samo ob sebi umevno. Kmet si misli: Kaj velja beseda duhovnika, ki opehari druge za stotisoče kron? Res, papežev ukaz, da se duhovniki ne smejo pečati z denarnimi podjetji, bi se moral uresničiti! Drugače bode veljala beseda: vera s farji gor, vera s farji dol!

G. poslancu Grafenauer želimo srečno novo leto. Prosimo pa ob tej priložnosti tega možakarja, naj se to leto malo bolj za interese svojih volilcev briga nego lansko leto!

Umril je v Prevalju občinski tajnik g. Florijan Zwitternig. Mnogobrojna udeležba pri pogrebu dokazala je priljubljenost pokojnika. Naj počiva v miru!

Pogorelo je gospodarsko poslopje fabrike celuloze v sv. Magdaleni pri Beljaku popolnoma. Škode je precej.

Ljubavna zaloigra. V Celovcu ustrelil je feldvebel Anton Modrijan svojo ljubico, natakario G. Drobnič. Bila je takoj mrtva. Tudi sam se je ustrelil; a ranil se je le lahko. Pravijo, da se je umor in poizkušeni samomor zgodil sporazumno. Modrijan je baje hudo pijači udan.

Nevtemeljeno naznanilo. Natakario Sinka v Beljaku so naznanili zaradi tatvine. Pri sodnji pa se je dokazalo, da je Sinka popolnoma nedolžen in je bil tudi oproščen.

Požar. V Švabeku pogorela so v sveti noči poslopja posestnikov Švegar in Kumer z vso krmo in pohištvo. Tudi štiri svinje so zgorele. Škode je za 10.000 K, zavarovalnina majhna. Vzrok požara ni znan.

Vroča kri. Čevljarski pomočnik Joh. Ježe v Beljaku je hotel na sv. večer k svoji ljubici. Kër mu ta ni odprla, razbil je vsa okna.

Konji splašili so se kučijažu Valentinu Weierer v Guttaringu. Nesrečnež je padel in se težko poškodoval. Zanimivo je, da se je rezevu pred 6 tedni ednaka nesreča zgodila.

Ukradel je nekdo vžitarju Rastenšek pri Pliberku 260 K. Tatvine dolžijo hlapca Jeraka, ki so ga tudi zaprli.

Zastrupil se je z morfijom lastnik graščine Drauhofen dr. pl. Wieser. Vzrok samomora so slabe gospodarske razmere.

Ukradel je neki tat natakario Oltesberger v Möllbrücke 170 K denarja. Tatu so že na sledu.

Sleparil je v Celovcu neznan mož, ki se je delal za Francoza. Nekemu zlatarju je izmaknil 3 prstane.

Umor. Krčmarjev sin Augmeier v Weissensteinu-Kellerbergu pri Beljaku prišel je te dni na kolodvor in je ustrelil dvakrat na postajenačelnika. Postajenačelnik se je zgrudil na tla in je drugi dan v bolnici umrl. Augmeier pravi, da je hotel nekega drugega železniškega uradnika umoriti. Pravijo, da je morilec blazen. Takoj po umoru je pil strup in leži zdaj težko ranjen v bolnici.

Zimska nesreča. Na jezeru v Sv. Magdaleni pri Beljaku so se razne osebe po mladem letu drsale. Nakrat se je led udril in 12 oseb je padlo v vodo. 10 oseb se je zamoglo rešiti. 14 letna Ana Schumy in 17 letna Ana Fröschl pa sta bili že mrtvi, ko so ju iz vode spravili.

Ukradel je neznan tat v občini U. Fedraun nabiralnico „Schulvereina“, v kateri se je nahajalo okoli 10 K denarja.

Požig zaradi ljubezni. V Podrainu pri Globasnici je pogorelo gospodarsko poslopje Petra Greiner z vso krmo in orodjem. Greiner ima škode za 10.000 K. Kot požigalca so zaprli hlapca Ludvika Hrast. Ta je namreč ponujal Greinerjevi sestri svojo ljubezen, katero je pa dekle odklonilo. Zdjaj se sodi, da je Hrast iz maščevanja poslopje zažgal. Preiskava bode doglala, koliko je na tej stvari resnice.

Na ledu udril se je neki fant pri gradu Zigguln pri Celovcu. Komaj da so mu življenje rešili. Pozor pri ledu!

Mrliča nekega kmeta so našli v gozdu pri Arnoldsteinu. Nesrečnež je v gozdu zaspal in zmrazil.

Na lovu po nesreči obstreljen in težko ranjen je bil posestnik Gasparin v Drobollachu.

Po svetu.

Krvava polnočnica. V cerkvi na Gorici pri Krškem prišlo je ob maši v polnoči svetega večera do krvavega čina. Med posestnikovim sinom Kmetičom in trem bratom Kralj se je namreč vnel hudi prepri; naposled je dobil Kmetič krepko zaušnico. To je fanta tako razjezilo, da je potegnil nož in pripravil enemu bratov trebuh; smrtonevarno ranjen je ta skupaj padel. Duhovnik je prekinil mašo in prestrašeni verniki so hiteli iz cerkve. Kmetič pa je tekel domu in zaklenil duri. Brata Kralj sta mu sledila, oborožena s kolmi in noži. V divji jezi skočil je potem Kmetič iz hiše, v roki dolgi kuhinjski nož. Tudi tema dvema bratoma je razparal trebuh in umrla sta v par minutah na lici mesta. Kmetiča so orožniki vjeli in sodnji oddali.

44 let nedolžen v ječi sedel je v Rimu neki Giusti. Leta 1866 našli so namreč tam neko mlado žensko umorjeno. Njen ljubimec Giusti je bil obdolžen umora; vkljub temu, da je tajil, so ga na dosmrtno ječo obsodili. Zdjaj pa, čez 44 let, je pravi morilec svojo krivdo na smrtni postelji priznal in nesrečnega Giusti so iz ječe spustili.

7 otrok nakrat porodila je v rumunskem mestu Jassy žena tovarnarja Bratianu. Žena je šele 18 let stara in je postala zdaj prvič mati. Trije novorojenčki živijo, štirje pa so takoj po rojstvu umrli. Pač skoraj neverjetno!

Veliko zastrupljenje. Že v zadnji številki smo poročali, da je v nekem azilu v Berlinu mnogo oseb obolelo in umrlo. Splošno se je sodilo, da je vzrok zastrupljenje po pokvarjenih ribah. Medtem je število bolnikov še naraslo. Več kot 120 oseb je zbolelo in od teh jih je 72 umrlo. Zdravniki so dognali, da so bili ti nesrečneži z metilalkoholom zastrupljeni. Neki trgovec je delal namreč žganje z metilalkoholom. Brezvestneža so zaprli. Razburjenje nad velikansko to nesrečo je seveda splošno.

Kmetovalec, ali misliš?

Piše: Aloizij Križanič, Vel. Nedelja.

Poletna suša nas je spet v marsičem poučila ter nam dala misliti, da kdor bo hotel svoje travnike obnoviti ali vsaj posejati, moral bo globoko v žep poseči zastran nakupa različnih semen. Seme bo letos zelo drago, ker se ni moglo spopolniti in je vsled suše kar usahnilo. Kateri trgovec bo nam zamogel jamčiti za seme glede kaljenja osobito glede čistosti predence? Zatorej svetujem vsakemu, da si potrebno travno ali deteljno seme naravnost skozi najbližjo kmetijsko podružnico oziroma od zveze gospodarskih zadrug v Gradcu naravnost omisli.

Semen se naj ne seja (zlasti deteljčno) kar na nepovlačene ogone, ampak se naj žitno polje, bodisi da je redko ali gosto temeljito povlači, da se s tem daje žitam dohod zraka, svetlobe, gorkote; tudi mali dež zelo zavleče proti suši. Šele potem se naj detelja vseja enakomerno, najbolje s strojem. Ko torej deteljo vsejamo ali sploh vsako drugo travno seme, se lasne koreninice iz semena takoj lahko oprijemajo in v zemlji, ki je na zgorej navedeni način prevlačena, lahko hrano najdejo. Potem pride jutranja rosa, ki spet nekoliko prsti še razdrobi in takorekoč ogre rastlinico. Zatem zna priti dež, ki tako vse nekako poravna ter še več drobne prsti doda, nakar je rastlinica zasigurjena proti suši ter se lahko krepko razvija.

Zdjaj pa si oglejmo seme na nepovlačnem žitu. Sejalec vseja na trdo skorjo svojo deteljico ter se navadno še izrazi, da neumnež svoja žita povlači, ker to sploh ni treba. Dobro! Seme se je na njivi odbilo od trde gladke skorje, ter se skotalo v razpoke, ki so večkrat zelo globoke. Semen se nakopiči v teh razpoklinah tako na gosto, da je zrno pri zrni; ker torej ni drobne prsti naokrog, ne more seme vskliti, ampak ostane brezuspešno. Ko pa dež pride, naplavi preveč v te razpoke in seme, dasiravno bi vsklilo, ne more vsled tega, ker je pregloboko v razpoki, na svetlo. Če pa je razpoka zelo plitva, tedaj pa vidimo celi kup, zrno pri zrnu, ki se ne more obrasti in zatorej vse splezni, medtem ko v celi okolici, kjer je bila prej trda gladka skorja, nikjer niti zapaziti ni detelje. Na tak način imamo znane pleše, katere smo si vsled svoje lahkomišljenosti in starokopitnosti sami povzročili; potem pa dolžimo semen, ki je bilo nedolžno.

Enako se godi tudi s travnim semenom. Za par grošev se kupi seme pri trgovcu, ki večidel gotovo ne more za kaljivost jamčiti (ki mora obsegati 75%, kaljivosti) tudi ne glede čistote (ki mora 80%, imeti, ker je drugače nesposobno.) Bode-li prodajalec, ali trgovec, ali

kupec seme dal raziskati na semenski postaji (Samen Versuchung-Kontrollstation) na lastne stroške? Torej naroči seme pri zvezi (Verband der landwirtschaftlichen Genossenchaften Graz) kjer se ti za seme jamči. Kjer misliš vsejati, očisti svojo skvozi okopavino vsaj dveh let vsacega plevla. Raziskuj zemljo glede vlage, suše, proda, peska, ilovice, apna, magnezije it.d. in to sporoči pri nakupu semena zvezi, na kar se ti bode seme sestavilo in zmešalo za tvojo zemljo primerno, tako da ne boš samo ene trave imel, drugih osem pa ne, katere so naravnost za tvojo zemljo prikladne. Torej predno pričneš delati, misli, beri, in vprašaj za svet istega, ki ti tozadevno stoji na razpolago.

Listnica uredništva in upravnništva.

Ruše: Stvar je preosebna in nima za javnost pomena. Ako dotičnik koga po nedolžnem poizga dobi, naj se ga toži. Druge poli v takem slučaju ni! — Sv. Lovrene pri Mariboru: Danke für die Berichtigung der Nachricht, die wir anderen Blättern entnommen haben. Eine schnelle und gute Berichterstattung aus dem Marburger Bezirke wäre uns sehr erwünscht. — Sladkagora: Hvala, le večkrat se oglasite! Taki stvarni in resnični dopisi so nam vedno dobro došli! — Prevorje: Dopis nima za splošno javnost pomena, ker se tiče le družinskih razmer. Vašo pritožbo gledé dopisovanja lista pa smo izročili upravi. — F. J. Hrastnik: Kadar se bode proka vršila, prinesemo radi notico. Ali vsake posamezne poroke vendar ne moremo že naprej naznanjevati! — Svetnavas (Koroško): Zuschrift haben wir heute nicht abgedruckt. Über die Gründe berichten wir Ihnen brieflich. Herzliche Grüsse! —

Dobro domače sredstvo za odstranjevanje bolečin in obriranje v svrhu odvajanja pri prehlajenju je iz laboratorija dr. Richterjeve apoteke v Pragi izvirajoči Liniment Capsici comp. z „ankerom“ in 2 K steklenica. Vsaka steklenica se nahaja v elegantni skatliji in se pozna na znamenju „anker“.

Kdor se hoče obvarovati pred daljšim motenjem v poklicu in nevarnejšim boleznim, rabi pri najmanjšemu pojavu katarhalnega obolenja sredstvo Thyomel Scillae iz apoteke Fragner, katero razpusti hripavost in preмага celo krčeviti kašelj. Skoraj vse apoteke imajo zdaj Thyomel Scillae v zalogi. Cena znaša K 2-20. Pazite, prosimo, strogo na ime!

Stalni zaslužek prinaša mašina za hitro strikanje (Patent-Hebel) bele strikanje Karl Wolf, Dunaj VI, Neligengasse 1/06. Najboljši strik-garn. najceneje.

Loterijske številke.

Gradec, dne 23. decembra: 30, 89, 62, 46, 6.
Trst, dne 30. decembra: 84, 39, 77, 82, 63.

Izjava.

Podpisana Ignac in Berta Fischer, trgovca v Celovcu, izjavljava, da obžalujeva, da sva Ano Koreiman po krivem obdolžila prestopka radi tatvine.

Midva se zahvaljujeva Ani Koreiman ozir. njenemu očetu Paul Koreimanu, posestniku v Bistrici v Rožu, da sta odstopila od tožbe, katero sta vložila radi zgoraj omenjene obdolžitve proti nama ter nama kazen odpustila.

Celovec, 20. decembra 1911.

Ignac Fischer l. r. Berta Fischer l. r.

Na pljučah in vratu trpeči, astenatiki in v goltancu bolani!

Kdor hoče svojo pljučno ali vratno bolezen, celo najhušo, svojo astmo, pa če je še tako zastarela in skoraj nevdarjaljiva, enkrat za vselej odpraviti, ta naj se obrne na A. Wolfsky, Berolin N. Weissenburgerstr. 79. Tisoče zahval so jamstvo za veliko zdravilno moč njegove kure. Brošura zastoj. 837

Nova zidana velika trgovska hiša

s 4 sobami, 2 kubinji, 1 spajzo, 3 kleti, na okrajni cesti, 9 kilometrov od Ptuj, dobi prostor za kupčijo, — nadalje ena hiša, tudi nova, z dobro hišo, idočo kovačnico, z 2 orali travnika, se proda za K 14.000. Denarja le polovica potrebno. Več pover uprava „Stajerca“.

Mesarski učenc

iz dobre hiše, 14-16 let star, za 3 leta učence, se takoj sprejme pri g. Johanu Wergles, Je-enice (Asslinghitte), Gorrensko. 15

Kovačnica

s stanovanjem, na dobrem prostoru, se da v najem. Oto Svaršnik, Majsberg pri Ptuj.

Viničar,

priden, pošten in trezen, oženjen, ki ima več delavski moči in navajen ameriškemu nasadu, se takoj sprejme pri Oto Svaršnik, Majsberg pri Ptuj.

Trgovski učenc

iz dobre hiš, zmoežen nemščine in slovenščine, se takoj sprejme v veletrgovini M. Thom. Müller, Lavamünd, Koroško. 18

Zdrav in priden učenc,

zmoežen slovenščine in nemščine, se sprejme v moji trgovini s speccerjskim blagom. Oto Svaršnik, Majsberg pri Ptuj. 7